

Ieromonahul Grigorie

PROLOG

Bolile și credinciosul

urechile, dar eu nu mă împotrivesc,
nici galesc împotriva".

(Isaia 50, 5)

Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu
SCHITUL LACU - SFÂNTUL MUNTE ATHOS

Editura «EVANGHELISMOS»
București - 2007

ieromonahul Grigorie

Bolile și credinciosul

Traducere din limba greacă după originalul:

«Οι ασθένειες καί ο πιστός»
του Ιερομονάχου Γρηγορίου, 2005

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRIGORIE, ieromonah

Bolile și credinciosul / ieromonahul Grigorie; trad.:
ieroschimonaș Ștefan Nuțescu. - București: Evanghelismos, 2007
ISBN 978-973-7812-38-4

I. Nuțescu, Ștefan (trad.)

28:616

PROLOG

„Certarea Domnului îmi deschide
urechile, dar eu nu mă împotrivesc,
nici grăiesc împotriva”.

(Isaia 50, 5)

În zilele noastre, în ciuda extraordina-
rului progres al științei medicale, bol-
navii se înmulțesc și apar boli noi. Aproape
fiecare familie a trecut sau trece prin încer-
cările bolilor. De aceea este foarte folositor
să cercetăm care este cauza bolilor și cum
vom putea să le înfruntăm duhovnicește, ca
să dobândim folos pentru sufletul nostru.
Așa cum vom vedea, boala, care fie se da-
torește păcatului, fie altei pricini, este un
mijloc de tămăduire și curățire a sufletului.

„Pentru păcatele mele cele multe mi se îmbolnăvește trupul și slăbește sufletul meu; la tine scap ceea ce ești plină de dar, nădejdea celor fără de nădejde, tu îmi ajută”.

Paraclisul Maicii Domnului

1. Cauzele bolilor

a. Păcatul

Atunci când Dumnezeu a creat lumea și pe om, le-a făcut pe toate **bine foarte**. Dar de unde provin bolile și invaliditățile trupesti? Care este cauza că omul se îmbolnăvește adeseori?

Marele Vasile referindu-se la acest subiect spune: *Boala nu este creația lui Dumnezeu. Omul și toate animalele au fost plăsmuite cu întocmirea cuvenită, după fire, și Dumnezeu le-a adus la viață desăvârșite și întregi. Însă atunci când s-au abătut de la starea lor firească, s-au îm-*

bolnăvit¹. Același lucru spune și Sfântul Grigorie Palama: *Bolile provin din păcatul strămoșesc... Din pricina lui ne-am îmbrăcat cu acest trup bolnăvicios și muritor... Boala este, într-un anumit fel, un drum neregulat și abrupt pe care păcatul a băgat neamul omenesc și al cărui capăt este moartea*².

Păcatul strămoșesc a adus în lume stricăciunea, bolile trupești și însăși moartea. Faptul că noi oamenii suntem supuși stricăciunii, suferinței și bolilor *se datorează păcatului primilor zidiți*³. În continuare păcatul a prisosit și bolile s-au înmulțit.

* * *

Bolile care ne cuprind sunt, de obicei, rodul păcatelor noastre. Această concluzie

¹ Sfântul Vasile cel Mare.

² Sfântul Grigorie Palama, EPE 7, 106-108; EPE 10, 276-278.

³ Sfântul Ioan Gură de Aur, EPE 10, 222.

iese din cuvântul pe care Hristos l-a spus paralticului de la Scăldătoarea Vitezda după ce l-a vindecat: *Iată te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai greșești. De aici aflăm că boala paralticului a fost din pricina păcatelor sale. Aceeași însemnătate are cuvântul Domnului spus celui alt paraltic din Capernaum: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!* Fiindcă Domnul cunoștea bine că boala trupului era o consecință a bolii sufletului, a vindecat mai întâi sufletul paralticului, dându-i iertarea păcatelor și apoi a urmat vindecarea trupului⁴.

Sfântul Ioan Gură de Aur îl arată pe Cain ca prim exemplu în care boala este legată cu păcatul, căci după uciderea fratelui său a început să-i tremure tot trupul.

⁴ In. 5, 14; Sfântul Ioan Gură de Aur, EPE 13, 376; Mt. 9, 2; Vezi Sfântul Grigorie Palama EPE 9, 264.

Într-adevăr, conchide Sfântul, izvorul și rădăcina și maica tuturor relelor este firea păcatului. Acesta paralizează trupurile noastre; el aduce bolile⁵.

În alt loc Părintele cel cu cuvinte de aur ne explică mai în amănunt: Păcatul este un lucru înfricoșător și distruge sufletul. De multe ori răul iese înafară și se întinde și în trup. Iar aceasta se întâmplă din următoarea pricină: De obicei, atunci când sufletul nostru suferă, noi rămânem nesimțitori. Dar când trupul suferă chiar și cea mai mică vătămare, depunem toată străduința noastră să-l vindecăm de boală, deoarece o simțim. De aceea Dumnezeu de multe ori pedepsește trupul pentru păcatele sufletului, astfel încât prin rănila celui mai de jos (adică a trupului) să dobândească vindecare și cel mai de sus, adică sufletul⁶.

⁵ EPE 26, 178.

⁶ EPE 13, 376-378.

Într-adevăr, boala îl întristează pe om, îl smerește și îl face să-și aducă aminte de Dumnezeu. Și astfel, scăpând la Dumnezeu, împreună cu sănătatea trupului dobândește și pe cea a sufletului său.

Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază că „pricina relelor trupești este răutatea sufletului. Iar aceasta a arătat-o paralyticul care suferea de treizeci și opt de ani și celălalt paralytic pe care l-au coborât de pe acoperiș”. „Și dacă cel mai important decât toate, adică însăși moartea, își are rădăcina și cauza în păcat, cu atât mai mult va fi aceasta pentru cele mai multe dintre boli”⁷.

* * *

Poate se va întreba cineva: „Atunci de ce nu sunt pedepsiți toți păcătoșii? Vedem mulți necredincioși că o duc bine și sunt foarte sănătoși”. Sfântul Ioan Gură de Aur

⁷ EPE 9, 452.

răspunzând la această nedumerire spune că trebuie să-i plângem mai mult pe acești oameni care, deși păcătuiesc, nu sunt pedepsiți. *Deoarece faptul că nu au pățimit nimic în această viață se face pricină de mai mare pedeapsă în cealaltă. Toate cele de măhnire care se întâmplă în această viață sunt muștrare, în timp ce în cealaltă sunt pedeapsă*⁸.

b. Domnul ceartă pe cel care îl iubește

Oare toate bolile se datorează păcatelor noastre? Dacă, de obicei, aceasta este cauza, totuși nu este singura. Există și alte cauze.

Uneori Dumnezeu îngăduie o boală ca o pedagogie și ca un mijloc de a-i sfinți pe

⁸ EPE 13, 378.

fiii Săi cei iubiți. Potrivit celor spuse de Sfinții Părinți, *există boală pe care o îngăduie Dumnezeu pentru a fi încercați. Iar această încercare este trimisă pentru a ne arăta vrednici (de a fi fii ai lui Dumnezeu). Căci omul care nu este încercat de ispită rămâne fără experiență și necopt... Pe când cel care este ispitit în primejdii devine încercat. „Încercarea duce pe om la nădejde, iar nădejdea nu rușinează pe cel ce o are”*⁹. În aceste cazuri omul, prin răbdarea pe care o arată, dobândește răsplată cerească.

Hristos ne adeverește că orice credincios, atunci când are roadă duhovnicească, este tăiat ca vița de vie, ca să aducă și mai multă roadă. *Iar dacă se va face o astfel de tăiere la mlădițele viei celei înțelegătoare, aceasta nu se va face fără durere... De altfel, cu durere și întristări ne ceartă milostivul nostru Dumnezeu... Dar această*

⁹ Filocalia, Sfântul Varsanufie.

mică întristare ne face fericiți, deoarece aduce cu sine dumnezeiasca înțelepțire. Iar martor este proorocul David care spune: *Fericit este omul pe care îl vei certa, Doamne*¹⁰.

Dumnezeu este dragoste și modurile pedagogiei Sale săvârșită asupra omului sunt minunate și nespuse. Starețul Paisie Aghioritul, atunci când a fost întrebat de ce Dumnezeu unor oameni le dă multe încercări, iar altora nu le dă nici una, a răspuns: *Ce spune Sfânta Scriptură? „Domnul ceartă pe cel pe care-l iubește”. Un tată, de pildă, are opt copii. Cinci dintre ei stau lângă tatăl lor, iar trei pleacă de acasă și nici nu se mai gândesc la el. Dacă cei care stau lângă el fac vreo neorânduială, tatăl lor îi trage puțin de urechi sau le dă o pălmuță, iar dacă sunt cuminți,*

¹⁰ In. 15, 2; Sfântul Chiril al Alexandriei PG 74, 352; Ps. 93, 12.

*îi mângâie și le dă o ciocolată. În timp ce aceia care sunt departe nu primesc nici mângâiere, dar nici palmă. Tot astfel face și Dumnezeu. Oamenilor care sunt lângă El și celor care au intenție bună, dacă greșesc puțin, le dă câte o pălmuță și astfel își achită datoria. Iar dacă le dă mai multe, ei depun în casieria cerească. Iar celor care sunt departe de Dumnezeu, El le dă ani îndelungați pentru a se pocăi*¹¹.

c. Alte cauze ale bolilor

Cercetând cauzele bolilor va trebui să nu trecem cu vederea o caracteristică specifică vremii noastre: **întristarea și stresul**.

Viața noastră este plină de mâhniri. Omul care înfruntă greutățile vieții sale fără credință și nădejde în Dumnezeu tră-

¹¹ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Viața de familie*, p. 212.

iește într-o continuă neliniște. Dimpotrivă, cel care își încredințează viața sa dragostei lui Dumnezeu trăiește în mijlocul păcii. Sfinții spun că *tulburarea nu se datorează schimbării bruște a stărilor (exterioare), ci se datorează nouă și gândurilor noastre. Dacă acestea sunt corecte, chiar de s-ar ridica de peste tot valuri, vom fi liniștiți mereu*¹².

Este firesc ca omul care nu scapă la Dumnezeu să se neliniștească, să se chinuiască, să fie nemulțumit, să se certe cu toți și, în cele din urmă, această stare să se manifeste printr-o oarecare boală trupească sau sufletească.

* * *

Sfântul Ioan Gură de Aur spune de asemenea că pricini ale bolilor trupești sunt și *lăcomia pântecelui, beția și nelu-*

¹² Sfântul Ioan Gură de Aur, EPE 24, 546.

*crarea. Toate acestea nasc bolile*¹³. Este adevărat că omul care trăiește în moliciune și huzur este bolnăvicios și trăiește mai puțini ani, decât cel care iubește munca și se întreține cu sudoarea feții sale. Și este firesc ca în epoca noastră, caracterizată prin vânarea conforturilor și a bunăstării, să se înmulțească considerabil diferitele boli.

* * *

Există și cazuri de oameni sfinți care ei înșiși au cerut de la Dumnezeu să le dea boală. Și au cerut aceasta fie „să achite” datoria pentru păcatele lor, fie să răspundă la marea dragoste a lui Dumnezeu, fie să se folosească alți oameni. Toți cei care au cerut acest dar de la Dumnezeu, au arătat o mare dragoste față de El și față de oameni. Iar această dragoste a lor i-a făcut

¹³ Sfântul Ioan Gură de Aur, EPE 13, 378-380.

să devină fiii cei iubiți ai lui Dumnezeu. Cu toate acestea, este trebuință de atenție din partea noastră ca nu cumva să dorim să-i imităm pe Sfinți, dar să ne aflăm pe un nivel duhovnicesc foarte scăzut. Căci există primejdia să cântim împotriva lui Dumnezeu Care a îngăduit încercarea ce o suferim, dar pe care noi înșiși am cerut-o.

Fericitul Stareț Porfirie spunea: Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat multe boli. De multe ori Îi spun: „Hristoase al meu, dragostea Ta nu are marginil”. Faptul că trăiesc încă, este o minune. Printre alte boli, am și cancer la hipofiză... Sufăr dureri înfricoșătoare. Dar mă rog ducând Crucea lui Hristos cu răbdare... Sufăr mult, dar boala mea este foarte plăcută. O simt ca dragoste a lui Hristos. Mă smeresc și mulțumesc lui Dumnezeu. Este pentru păcatele mele. Sunt un păcătos și Dumnezeu încearcă să mă curețe. Când eram de șaisprezece ani îl

rugam pe Dumnezeu să-mi dea o boală grea, un cancer, ca să sufăr pentru dragostea Lui și să-L slăvesc în boala mea... Iar Dumnezeu nu a trecut cu vederea cererea mea, ci mi-a dat această facere de bine după atâția ani. Acum însă nu-L rog pe Dumnezeu să-mi ia ceea ce I-am cerut. Mă bucur că o am, ca astfel să mă fac și eu părtaș Patimilor Lui. Sunt sub certarea lui Dumnezeu. **„Domnul ceartă pe cel pe care îl iubește”**. Boala mea este o bunăvoință specială a lui Dumnezeu care mă cheamă să intru în taina dragostei Lui... De aceea nu mă rog ca El să mă facă bine, ci mă rog să mă facă bun¹⁴.

¹⁴ Ne vorbește Părintele Porfirie.

2. Scopul și folosul bolilor

Până aici am cercetat cauzele principale ale bolilor. Să vedem în continuare folosul pe care ni-l pricinuiesc ele.

Boala este o cercetare a omului de către Dumnezeu. Ea este o manifestare a dragostei Lui, care are drept scop vindecarea sufletului de boala păcatului. *Dumnezeu dă bolile pentru sănătatea sufletului*¹⁵, spun Sfinții Părinți.

Sfântul Ioan Gură de Aur vorbind despre paralytic, care timp de treizeci și opt de ani a așteptat să se vindece, spune că boala lui *a arătat iubirea de oameni a lui*

¹⁵ Sfântul Isaac Sirul, *Τα ευρεθέντα σκητηκά*, Tesalonic, 1977, p. 24.

Dumnezeu. Căci, într-adevăr, a îngădui Dumnezeu să sufere o astfel de boală și să o prelungească atâta vreme, este dovada unei foarte mari purtări de grijă. Așa cum aurarul bagă aurul în topitoare și îl lasă în foc până ce vede că devine cu desăvârșire curat, tot astfel face și Dumnezeu: Îngăduie ca sufletele omenești să fie încercate în necazuri atât cât să devină curate și străvezii și să dobândească mult folos din aceste încercări. Prin urmare, și aceasta este un fel de binefacere și încă cea mai mare, încheie Sfântul¹⁶.

Dacă cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur ni se par exagerate, va trebui să cercetăm de ce boala este considerată o binefacere a lui Dumnezeu. Răspunsul, așa cum ne arată de Dumnezeu purtătorii Părinți, se află în părinteasca iubire de oameni a lui Dumnezeu, Care cu dragoste și

¹⁶ EPE 26, 150; In. 5, 1-15.

înțelepciune află modul în care să vindece sufletul nostru bolnav. Bolile, precum și alte mahniri pe care le îngăduie Dumnezeu în viața noastră sunt, așa cum spun Sfinții Părinți, *medicamente care vindecă sufletul nostru și răutatea îndelungată ce se află înlăuntrul lui, deoarece au în ele amărăciunea și usturimea și pot da sufletului sănătate mai ușor decât celelalte mijloace*¹⁷, adică postul, privegherea etc.

Folosul duhovnicesc pe care îl pricinuieste boala trupească este o realitate pe care au trăit-o toți Sfinții Bisericii noastre. Tocmai de aceea, atunci când Domnul îi cerceta cu vreo boală, nu cereau să fie sloboziți de ea, ci numai să le dea putere să o îndure.

Un stareț care suferea de idropică spunea celor care îl îngrijeau: *Părinților, rugați-vă să nu fie cuprins de o astfel de boală și sufletul meu. Cât despre boala tru-*

¹⁷ Sfântul Teofan de Niceea, PG 150, 345B.

*pească, Îl rog pe Dumnezeu să nu mă vindece degrab, deoarece, deși omul nostru cel dinafară se strică, cel lăuntric însă se înnoiește zi de zi*¹⁸. Acest Sfânt simțea în sufletul său ca și Sfântul Apostol Pavel, folosul mare din această boală dureroasă.

Fericitul Stareț Paisie, vorbind din experiența sa, spunea: „Atunci când trupul suferă, sufletul se sfințește... Mare cinste mi-ar face Hristos dacă mi-ar da să sufăr și mai mult pentru dragostea Lui. Numai să mă întărească ca să pot răbda. Și nu vreau răsplată... Cât de mult m-am folosit eu din boală, nu m-am folosit din toată asceza pe care am făcut-o până astăzi”. „Sănătatea este un lucru mare, dar binele pe care îl pricinuieste boala, nu-l poate dărui sănătatea. Un bine duhovnicesc. Boala este o binefacere foarte mare. Cu adevărat, foarte mare! Îl curăță pe om de păcat și de multe

¹⁸ Vezi Micul Everghetinos, Oropos Attikis, 1999, p.338-339; II Cor. 4, 16.

ori îi asigură chiar și răsplată. Sufletul omului este ca aurul, iar boala este ca focul care-l curăță. Vezi că și Hristos a spus Apostolului Pavel: **«Puterea mea se desăvârșește în slăbiciune»**¹⁹. Cu cât mai mult este chinuit omul de vreo boală, cu atât mai mult se curăță și se sfințește. Ajunge numai să facă răbdare și s-o primească cu bucurie... Boala trupească ajută la vindecarea bolii duhovnicești. O neutralizează cu smerenia pe care o aduce”²⁰.

Merită să consemnez aici mărturia unui suflet ales care a suferit de miastenie mai mult de treizeci de ani și care a murit cu puțin timp înainte într-un azil de boli incurabile:

Inima mea iubea mult pe Făcătorul ei. El era bogăția și hrana mea! Dar dacă în toți anii eram sub ocrotirea dragostei Lui, în

¹⁹ II Cor. 12, 9.

²⁰ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Viața de familie*, p. 228, 229, 226.

1980... m-am aflat înaintea unei rafale de dragoste... Din cap și până la degetele picioarelor eram nemișcată... Ochii nu-i puteam deschide ca să văd, iar atunci când îi puteam deschide vedeam totul în ceață sau dublu. Nu puteam vorbi deloc,... plămânii nu puteau funcționa singuri. Aveam întotdeauna oxigen, iar uneori foloseam tubul de respirat... De trei ani am avut perfuzie și nu am luat în gură nici măcar o lingură de lapte. Astfel am încercat în gradul cel mai înalt foamea și setea... Zilnic luam până la 60-70 de tablete pe stomacul cu desăvârșire gol. De multe ori m-am apropiat de moarte.

Toate acestea păreau a fi suferințe, însă realitatea era alta. Niciodată nu voi putea descrie dulceața, odihna și bucuria lăuntrică pe care le simțeam... Mă afundam într-un ocean de bucurie și fericire. Iar pricina acestora era boala mea de mulți ani²¹.

²¹ Gh. Kațula, *Tămăia binemirositoare a răbdării*, (în greacă), Patra, 2001, p. 21-30.

3. Înfruntarea duhovnicească a bolii

Condiția ca omul să primească folos din încercarea bolii sale este să o înfrunte duhovnicește. În felul acesta îi mulțumește lui Dumnezeu, Care ca un Părinte bun l-a învrednicit de certarea Sa, și își aduce aminte de cuvântul proorocesc: *Domnul ceartă pe cel care îl iubește*. De asemenea își aduce aminte și de cuvântul Apostolului: *Care este fiul pe care nu-l ceartă tatăl său*²². Și astfel se lasă în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, singurul Doctor al sufletului și trupului. Dar să ve-

²² Pilde 3, 12.

dem cum se face înfruntarea duhovnicească a bolii.

a. Prin rugăciune

Creștinul credincios în toată viața sa practică rugăciunea. Însă mult mai mult în vremea bolii sale simte nevoia să scape la Dumnezeu prin rugăciune. În ziua necazului meu pe Dumnezeu am căutat²³, spune proorocul David.

Avva Varsanufie, când un oarecare monah bolnav i-a cerut să se roage pentru el ca să se vindece, i-a răspuns: *Frate, de ce strigi? De ce trimiți departe rugăciuni, când Îl ai pe Iisus stând lângă tine și dorind să-L chemi în ajutor? Strigă-I: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” și-ți va răspunde. Atinge poala hainei Lui și te va tă-*

²³ Ps. 76, 3.

mădui, nu numai de o singură boală, de cea trupească, ci de toate bolile... Nu te mâhni, mila lui Dumnezeu este aproape²⁴.

Rugăciunea, deși nu are ca rezultat tămăduirea imediată, totuși îi aducea foarte mult folos bolnavului. Îl însuflețește duhovnicește și îl întărește în credință. Îl înnoiește în întregime și îl ajută să înfrunte corect boala sa și să primească folos din ea.

Este foarte important să accentuăm faptul că credinciosul trebuie să practice și să iubească rugăciunea încă de când este sănătos. Înainte de a te îmbolnăvi caută pe Tămăduitorul²⁵, ne îndeamnă Sfinții. Căci atunci când boala este însoțită de o durere nestăpânită, este foarte greu ca mintea, și mai ales cea neexersată, să se adune și să se înalțe către Dumnezeu.

²⁴ Filocalia românească XI; Lc. 17, 13.

²⁵ Sfântul Isaac Sirul, op. cit., p. 28.

Durerea trupului silește mintea să se ținuiască în punctul unde este durerea.

Părintele Paisie a fost întrebat cum poate cineva înfrunta o durere nesuferită, iar el a răspuns: *Dacă (bolnavul) este om lumesc cu cântarea, iar dacă este om duhovnicesc cu psalmodia*. Apoi a continuat: *Într-o zi am răcit și m-a luat o durere de cap, de parcă voia să mi-l spargă. Atunci am început o psalmodie foarte frumoasă și îndată mi-a dispărut durerea de cap. Într-adevăr, psalmodia împreună cu Rugăciunea lui Iisus ajută foarte mult în aceste cazuri; înmoaie sufletul și îl îndulcește*²⁶.

²⁶ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Viața de familie*, p. 233.

b. Cu răbdare și mulțumire

Rugăciunea ne ajută să înfruntăm corect boala. Dar înfruntarea corectă și duhovnicească a bolii se află în răbdare și mulțumire. Sfinții Părinți aseamănă boala cu focul care încearcă metalul bolnavului și de aceea îl invită pe bolnav să arate mărimă de suflet și să aducă mulțumire lui Dumnezeu. Astfel, *dacă este fier, adică păcătos, va lepăda rugina cu focul bolii, iar dacă este aur, rămâne curat și strălucitor prin răbdarea, bărbăția, smerenia și nădejdea pe care le arată. Dacă rabzi boala cu mulțumire, ea devine pentru tine pricină de cununie, ne spun Sfinții Părinți*²⁷.

²⁷ Sfântul Maxim Mărturisitorul în *Sfântul Nicodim Aghioritul, Tălcuirea celor 14 Evanghelii ale Sfântului Apostol Pavel*, t. 2, Tesalonic, 1999, p. 209; Arhim. Timotei, *Sfântul Serafim de Sarov*, Oropos, 1988, p. 341.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne ajută să ne aranjăm corect față de încercarea bolii, față de această metodă terapeutică a lui Dumnezeu: *Să nu ne necăjim, nici să ne înfricoșăm atunci când ni se întâmplă ceva neașteptat, ci să-L lăsăm pe Cel Care le cunoaște bine pe acestea să încerce în foc sufletul nostru câtă vreme vrea. Deoarece aceasta o face spre folosul celor încercați... Un medic este medic nu numai atunci când îl spală și îl hrănește pe bolnav..., ci și atunci când arde și taie... Cunoscând așa-dar că Dumnezeu este mai iubitor decât toți medicii, nu cerceta cu curiozitate, nici cere de la El socoteală pentru vindecare*²⁸.

Sfântul Grigorie Teologul scrie către un prieten al său care era bolnav: *Să filozofezi la boală... și să o consideri o pedeapsă spre folosul tău... Lasă trupul să sufere ale lui, de vreme ce oricum, fie acum, fie mai*

²⁸ EPE 26, 150-152.

târziu se va descompune potrivit cu legea firii. Sufletul însă ține-l la înălțime, iar gândurile lui să se afle cu Dumnezeu. Același Sfânt, referindu-se la sine, scrie: *Sufăr în boala mea, dar mă bucur*²⁹. Bucuria aceasta este bucuria lui Hristos care umple sufletul credinciosului încercat. De aceea ea este necunoscută de omul care nu crede în Hristos.

Atunci când credinciosul vede boala sa cu gând bun, primește putere duhovnicească. Vede, de pildă, starea rea în care se află ceilalți bolnavi și astfel simte că i se ușurează greutatea bolii sale. Vede cu câtă bărbăție înfruntă ceilalți boala lor și ia pildă de la ei. Aduce în mintea sa Patimile lui Hristos și mărimea dumnezeieștii dragoste și se smerește. Grăitoare este rugăciunea (binecuvântarea) Starețului Paisie către bolnav: *Multă răbdare! Mă rog lui*

²⁹ EPE 7, 64-66 și 74.

Dumnezeu ca să-și mărească dragostea sa față de tine, ca să uiți durerea. Iar pentru înfruntarea bolilor spunea: *Cel sănătos duhovnicește se desfătează în boala sa. Cel bolnav (duhovnicește) suferă*³⁰.

Sfinții nu numai că se bucură în bolile lor, ci fiindcă cunosc folosul pe care îl pricinuieste ea, se neliniștesc atunci când rămân multă vreme sănătoși. În *Pateric* citim:

Era un bătrân care mereu pătimea și se îmbolnăvea. Odată a trecut un an întreg fără să pătimească vreun rău și de aceea se mânia peste măsură și plângea spunând:

*– M-a părăsit Dumnezeu și nu m-a cercetat!*³¹

³⁰ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Viața de familie*, p. 228, 229; Ierom. Grigorie, *Dumnezeiasca Liturghie*, p.154-155.

³¹ Micul Everghetinos, op.cit. p. 335.

4. Vindecarea bolii și medicina

După toate cele pe care le-am spus despre înfruntarea duhovnicească a bolii este folositor să cercetăm puțin și înfruntarea medicală a ei. Cum vede creștinul credincios știința medicală?

Atunci când vorbim despre vindecarea unei oarecare boli nu trebuie să uităm că singurul Doctor al sufletelor și trupurilor este Hristos. Așa cum se petrecea în timpul vieții Sale pe pământ, tot astfel și acum *putere iese din El și îi vindecă pe toți*³². Dacă Cel care a creat sufletul și trupul nostru vrea să ne vindece, o poate

³² Vezi Lc. 6, 19.

face, chiar dacă nu mai avem nici o nădejde de la știința medicală. Și iarăși, dacă Domnul consideră că boala noastră trebuie să se prelungească, nici un om nu ne va putea vindeca. Aceasta nu înseamnă că subapreciem știința medicală.

Creștinul care crede cu tărie în harul tămăduitor al lui Hristos apelează la medici cu convingerea că și ei lucrează cu iluminare de la Dumnezeu. Cuvintele *Înțelepciunii lui Sirah* sunt clare: *Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul. Că de la Cel Preaînalt este vindecarea... Domnul a zidit din pământ leacurile și omul înțelept nu se va scârbi de ele... Și El a dat oamenilor știință ca să Se slăvească întru leacurile sale cele minunate. Cu acestea tămăduiește și ridică durerea*³³.

³³ În. Sir. 38, 1-9.

Cuvântul Sfintei Scripturi îl aranjează corect pe credincios față de știința medicală. El o vede ca pe un dar al lui Dumnezeu pentru om. Creștinii care recurg la medici își au nădejdea în Dumnezeu și spun: „În numele Domnului ne încredințăm medicilor, deoarece prin ei El ne dăruiește vindecarea”. Cel credincios este cu desăvârșire sigur că recurgând la medici el săvârșește voia lui Dumnezeu și nimic altceva³⁴. Aceasta o simte adeseori și medicul, mai ales dacă este credincios. Există mărturii ale chirurgilor care spun că simțeau cum Altcineva le conducea mâna în timpul operațiilor grele.

Desigur, recurgerea la știința medicală nu anulează chemarea ajutorului dumnezeiesc. Creștinii, fără să lepede ajutorul medical, trebuie să se roage ca Dumnezeu să-i lumineze pe medici să facă diagnosticul co-

³⁴ Filocalia, Sfântul Varsanufie.

rect, să facă consultațiile necesare și să rânduiască tratamentul potrivit³⁵. Atunci când Dumnezeu dăruiește vindecare bolii prin mijlocirea științei medicale, vindecarea urmează legile naturale pe care El le-a rânduit. Dumnezeu poate, la fel de ușor, să dăruiască vindecarea într-un mod minunat, abătându-se de la legile naturale. Însă pentru a se săvârși aceasta trebuie să existe un motiv foarte serios, iar omul să aibă multă credință și smerenie.

³⁵ Arhim. Epifanie Teodoropulos, *Crâmpeie de viață*, p. 188.

5. Mângâierea dumnezeiască

În ceasurile grele ale bolii Dumnezeu nu-l părăsește, nu-l lasă pe om neajutorat, ci trimite un alt om să-l ajute și să-l întărească pe cel bolnav sau intervine într-un mod mai presus de fire, atunci când nu există mângâiere omenească. Să vedem cum mângâiau Sfinții pe cei bolnavi...

Sfântul Varsanufie sprijinind un monah începător care nu putea ridica greutatea bolii sale, spunea: Fiule, să suferim cu mulțumire această boală dureroasă ca să ne umbrească din belșug mila lui Dumnezeu. Să nu ne pierdem curajul și să ajungem robi acediei, de la care se face începutul

pierzării noastre. Adu-ți aminte, fiule, că cel care va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.

Fiul meu, nu fi nepăsător față de folosul pe care îl aduce certarea Domnului... Apostolul Pavel ne spune: „**Dacă sunteți fără de certare, de care s-au făcut părtași toți, sunteți fii nelegitimi, iar nu fii adevărați**”. Așadar, dacă și tu vei răbda boala cu mulțumire, vei ajunge fiu (adevărat)³⁶.

Sfânta Singlitichia, care pe lângă cununa cuvioșiei a primit-o și pe cea mucenicească a bolii, spunea: Boala este medicamentul cel mai bun și mai eficient pentru ștergerea completă a cugetării trupești. Iar cea mai mare asceză este aceasta, adică să aibă cineva răbdare în boli și să mulțumească lui Dumnezeu... Așadar să nu ne pierdem răbdarea atunci când ne îmbolnă-

³⁶ Filocalia XI.

*vim, ci să mulțumim lui Dumnezeu, Care pe toate le rânduieste spre folosul nostru și Care de multe ori, prin boala vremelnică a trupului stricăcios, dăruiește sănătate și mântuire sufletului nemuritor*³⁷.

* * *

Iubirea de oameni a lui Dumnezeu dăruiește o parte din desfătarea cerească celor care sunt lipsiți de mângâierea omenască pe patul lor de boală.

Mai demult trăia la Katunakia din Sfântul Munte Athos un stareț foarte simplu pe nume Gheorghe. Acesta locuia singur, fiind în vârstă și părăsit de toți. Odată un monah, cunoscut de-al său, s-a hotărât să-l viziteze. Când acesta a ajuns la chilia vecină, a întrebat despre Stareț, dar părinții de acolo nu-l văzuseră.

³⁷ Micul Everghetinos, p. 334.

S-a îndreptat așadar neliniștit spre chilia bătrânului, dar când a văzut că era multă liniște atât afară, cât și înăuntru, s-a neliniștit și mai mult. A început să strige tare și să bată în ușă, dar nimic. În cele din urmă a forțat ușa, a deschis-o și a intrat înăuntru. Când l-a văzut pe stareț întins pe pat, i-a spus:

– Binecuvântați, părinte! Ce faceți? Am venit să vă văd.

– Binecuvântatule, i-a răspuns acela foarte supărat, mai bine era de nu veneai, pentru că de îndată ce ai intrat, ai alungat pe Sfântul Înger care îmi slujea. De aceea nu ți-am deschis. Altădată să nu mai vii, binecuvântatule, pentru că îmi alungi Sfântul Înger!

Fratele a plecat la chilia sa, iar starețul a rămas întins pe scândurile patului, cu desăvârșire părăsit de oameni, dar fiindcă s-a părăsit pe sine în mâinile lui Dumnezeu,

Acela l-a învrednicit să fie slujit de Îngeri³⁸.

*

Și Starețul Paisie Aghioritul a avut o experiență asemănătoare.

Odată, povestea Starețul, timp de cinci-sprezece zile am fost bolnav. Aveam temperatură, frisoane, eram singur și nici sobă nu aveam. Nu puteam să-mi fac nici măcar un ceai și nici să ies afară din chilie. Credeam că o să mor și de aceea mi-am pus peste mine schima părintelui Tihon. Atunci am simțit atât de mult har, încât dintr-odată m-am aflat în afara chiliei mele, învăluit în lumină și le vedeam pe toate cu alți ochi. Păsările, peștii, planetele, întreg universul. Toate acestea spuneau: „Pe toate le-a făcut Dumnezeu pentru tine, omule!”.

³⁸ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Părinți Aghioriți*, p. 150.

Îl rugam pe Dumnezeu ca atunci când voi muri să fiu singur. De îndată ce am gândit aceasta, m-am umplut de bucurie și veselie. Părăsirea de către oameni și lipsa oricărei mângâieri omenești aduc din belșug mângâierea dumnezeiască³⁹.

³⁹ Ierom. Isaac, *Viața Cuviosului Paisie Aghioritul*, Ed. Evangelismos, București, 2005, p. 440.

EPILOG

Sfântul Grigorie Dialogul povestește despre un sfânt ce trăia la Roma următoarele:

Era sărac în bunuri pământești, dar bogat în virtuți. Trupul său a paralizat din pricina unei boli îndelungate și de aceea nu-și putea mișca nici măcar o mână sau un picior. Pentru nevoile sale îl ajutau mama și fratele său, iar ceea ce primea ca milostenie dădea la alți săraci. Durerea sa o răbda cu mulțumire, slăvind zi și noapte pe Dumnezeu.

Într-o zi, ca și când venise timpul ca să-i fie răsplătită răbdarea, trupul său a încetat să-l mai doară. Și fiindcă a înțeles că i se apropia sfârșitul, i-a rugat pe cei care îl găzduiau să aducă împreună cu el cântări de laudă lui Dumnezeu.

Deodată, în timp ce cânta împreună cu ei, i-a oprit zicând:

– Tăceți! Nu auziți cum răsună cântările în Cer?

Și astfel, luând aminte la acele cântări pe care le auzea în chip tainic cu urechile inimii, acel suflet sfânt s-a dezlegat din legăturile trupului. Atunci s-a răspândit în acel loc atât de multă mireasmă, încât toți cei aflați acolo s-au umplut de o negrăită dulceață. Prin acest semn s-a vădit că sufletul fusese luat de Îngerii care cântau acele cântări cerești⁴⁰.

⁴⁰ Micul Everghetinos, Atena, 1977, p. 111.